

Отже, духовна культура – багатшарове утворення, що включає в себе пізнавальну, моральну, художню, правову й інші культури.

СЕКЦІЯ 4

РОЛЬ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ ГУМАНІТАРНО-ТЕХНІЧНОЇ ЕЛІТИ

Шульга А.В.
НТУ «ХПІ»

ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Згідно з основними постулатами системи вищої освіти, випускники мають володіти певними знаннями, вміннями та навичками, необхідними для їх професійної діяльності. При цьому відомо, що дані три компоненти взаємозалежні. Так на основі знань формуються вміння, а на основі вмінь – навички. Далі ми отримуємо нові знання й починається новий цикл діяльності. Саме тому підготовка студентів ґрунтується на освоєнні теоретичного матеріалу, що є раціональним та логічним підходом до навчання. Але в сучасному житті тільки високого розумового розвитку недостатньо. Необхідно враховувати ще один аспект – психологічний розвиток особистості, який є одним з головних складових готовності студентів до професійної діяльності.

Діяльність психолога передбачає об'єктивність при сприйнятті та аналізі складних професійних ситуацій; вміння визначити коло доступних йому завдань; готовність застосувати свій професійний досвід відповідно до нових обставин, ситуацій. Зазначене є можливим при ефективному включенні в процес професійної підготовки внутрішньої активності майбутніх фахівців у галузі психології. Дослідження, проведені під керівництвом П.Д. Рабіновича та М.П. Нуждіної, показали зв'язок між успішністю засвоєння знань та рівнем розвитку особистісних якостей студента. Так, навчанню на «добре» і «відмінно» сприяють висока мотивація, прагнення бути лідером в колективі, а також значна вимогливість до себе і навколишніх людей. Таким чином, це передбачає створення в межах навчальної програми відповідних умов для самопізнання, саморозвитку, самовдосконалення та самореалізації особистості майбутнього психолога.

Науковці відокремлюють і такі професійно значущі характеристики психолога, які повинні розвиватися в процесі його підготовки: відкритість до нових контактів і вміння їх підтримувати, високий рівень емоційного самоконтролю у процесі спілкування, емоційна привабливість для людей, високий інтелект з високою чутливістю, що полегшує орієнтацію в емоційній сфері клієнта, а також відчуття відповідальності за свої дії, усвідомлення меж власної компетентності; певний індивідуалізм і самостійність у прийнятті рішень. Велике значення надається гуманістичній спрямованості особистості, а

саме таким її складовим, як наявність альтруїстичних позицій, високий рівень мотивації до професії, готовність до співпраці та спрямованість на позитивний результат, що й забезпечує успіх у роботі.

Отже, одночасно з наданням студентам необхідних знань та розвитку їх професійних навичок, значну увагу треба приділяти розвитку особистісного компонента, який найчастіше є основною причиною багатьох труднощів у формуванні психологічної готовності студентів-психологів до професійної діяльності.

Асанова Ф. Б.
КІПУ

ПОЛІКУЛЬТУРНА ОСВІТА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Інтеграція в світову спільноту й процес побудови відкритого демократичного суспільства ставлять перед системою освіти України нову мету – виховання людей, які володіють загальнопланетарним мисленням, тобто здатних розглядати себе не лише як представників національної культури, але і як громадян світу, які сприймають себе суб'єктами діалогу культур і усвідомлюють свою роль, значущість, відповідальність у глобальних загальнолюдських процесах. Ця проблема стосується, насамперед, підготовки педагогічних кадрів, які за родом своєї професійної діяльності, самі повинні вміти виступати суб'єктами діалогу культур, володіти високим рівнем сформованості полікультурної компетентності. Остання визначена науковцями як інтеграційна якість особистості майбутнього фахівця, що формується під час навчання у ВНЗ, включає систему полікультурних знань, умінь, навичок, інтересів, потреб, мотивів, цінностей, полікультурних якостей, досвіду, соціальних норм і правил поведінки, необхідних для повсякденного життя і діяльності в полікультурному суспільстві. Полікультурна компетентність реалізовується в здатності розв'язувати завдання професійної діяльності на основі позитивної взаємодії з представниками різних культур (національностей, рас, вірувань, соціальних груп тощо).

Формування полікультурної компетентності як одного з основних компонентів професійної підготовки майбутніх учителів найефективніше в контексті полікультурної освіти – процесу, що полягає в створенні умов для формування в особистості світоглядної установки на конструктивну співпрацю шляхом залучення до етнічної, української і світової культур. Полікультурна освіта складає інтеграційну частину загальної освіти і орієнтована на формування індивіда, який готовий до активної творчої діяльності в полікультурному багатонаціональному середовищі, що розвивається. При цьому індивід зберігає свою соціально-культурну ідентичність, прагне до розуміння інших культур, поважає інші культурно-етнічні спільноти, вміє жити в мирі і злагоді з представниками різних національностей, рас, вірувань.

Зміст полікультурної освіти орієнтований на створення умов для